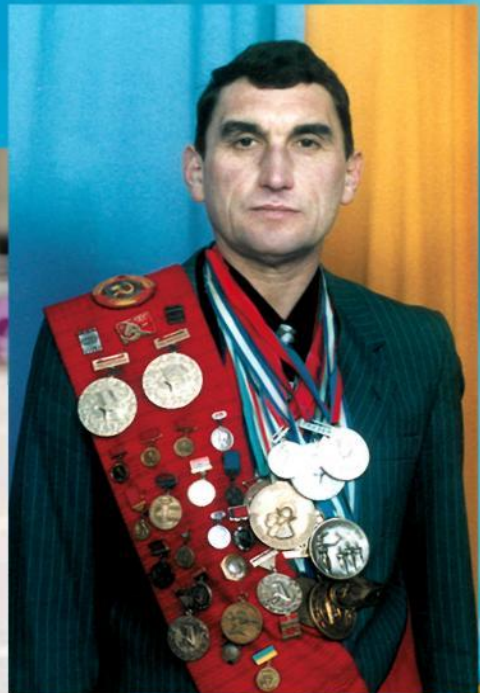

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

*у контексті державної
програми розвитку фізичної культури в Україні:
досвід, проблеми, перспективи*

Присвячується 10-річчю факультету фізичного виховання і спорту

Житомир, 2014

Грибан Г. П. Методична система фізичного виховання як засіб формування фізкультурно-оздоровчих компетентностей у студентів	104
Каплінський В. В., Асаулюк І. О. Складові педагогічного авторитету вчителя фізичної культури	108
Козіброда Л. В., Гуртова Т. В., Безгребельна О. П., Козак І. Г. Світоглядні орієнтації здорового способу життя у фізкультурно-оздоровчій освіті студентської молоді	110
Корягін В. М., Блавт О. З. Основи модифікацій у системі тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп	113
Костюк Ю. С., Погребенник Л. І. Особливості організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання в сільських малокомплектних школах	115
Котова О. В. Теоретико-методологічні засади та проблеми підготовки майбутніх учителів фізичного виховання	118
Красуля М. А. Современные требования к преподаванию физического воспитания в ВУЗе	120
Кузнєцова О. Т. Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес фізичного вдосконалення студентів спеціальних медичних груп	124
Кузьминчук А. П. Спеціальна фізична підготовка баскетболістів вищого навчального закладу	127
Леонов Я. В., Путятіна Г. М. Інноваційний підхід до підвищення кваліфікації фахівців не олімпійського спорту	129
Мельничук Д. Р., Ляшко Ю. С. Оцінка координаційних здібностей у дітей середнього шкільного віку	132
Мулик К. В. Спортивно-оздоровчий туризм, як засіб фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах	134
Мягченко О. С. Гирьовий спорт у фізичному вихованні та професійній підготовці студентів педагогічних університетів	137
Петров Д. О. Науково-методичні рекомендації фізичного виховання дітей дошкільного віку та учнів молодшої школи	140
Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Парган Р. М. Характеристика стану здоров'я школярів, які виявили бажання займатися спортом	145
Романчук С. В., Людовик Т. В. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів ВНЗ технічного профілю як соціально-економічна проблема	147

СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ, ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Мулик К. В.

Харківська державна академія фізичної культури

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. В даний час виховно-освітній процес у дошкільних навчальних закладах (ДНЗ) характеризується зростанням обсягу й інтенсивності навчально-пізнавальної діяльності дітей [2; 5; 8], що призводить до зниження і без того недостатнього, по оцінці фахівців, рівня рухової активності дітей [4; 7]. У зв'язку з цим пошук такої форми організації фізичного виховання, у якій на фоні високого рівня рухової активності, можна розвивати пізнавальні здібності і формувати особистість дитини, представляється доцільним.

Удосконалювання фізичного виховання в ДНЗ, облік сучасної соціально-економічної ситуації наводить багато педагогічних колективів до необхідності більш активного застосування засобів і форм туризму [5]. Подібна увага до цього засобу фізичного виховання не випадкова, оскільки використання туризму дозволяє не тільки позитивно впливати на формування життєво важливих для дитини умінь і навичок, але й активізувати виховання особистості.

Однак, аналіз досліджень показує, що проблема активізації педагогічного процесу за допомогою засобів туризму розглядається лише в роботі зі школярами (П.І.Істомін, 1978; В.Г.Циганков, 1985; І.Л.Беккер, 1995; С.А.Сергеева, 1996 і ін.).

Питання активізації рухового режиму з дітьми дошкільного віку в умовах природного середовища привертала увагу вчених [2; 5], але дані, що стосуються застосування доступних форм туризму для фізичного розвитку і рухової підготовленості, нечисленні [1; 3; 6]. Вивчення практичного досвіду виявило, що такі форми туризму, як екскурсія, прогулянка, туристська прогулянка використовуються в ДНЗ, в основному, у пізнавальних і виховних цілях, рухова діяльність з туристською спрямованістю не зайняла ще належного місця в системі фізичного виховання дошкільників. На наш погляд, це зв'язано з тим, що не розроблено методики використання

засобів туризму, відсутні організаційно-методичні підходи, що дозволяють педагогам використовувати їх у роботі з дітьми в умовах ДНЗ.

Виходячи з вище зазначеного, актуальність дослідження обумовлена проблемною ситуацією, що характеризується необхідністю розробки наукового обґрунтування й експериментального вивчення методики використання засобів туризму у фізичному вихованні дошкільників, як ефективного способу оздоровлення, виховання та розвитку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами. Дослідження проводиться у відповідності до тематичного плану НДР кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму Харківської державної академії фізичної культури (ХДАФК) Міністерства освіти і науки України на 2013-2017 рр. за темою «Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності різних вікових груп населення України» (номер державної реєстрації 0114U000366).

Мета дослідження – обґрунтувати необхідність розробки методики використання засобів туризму у фізичному вихованні дошкільників, як ефективного способу оздоровлення, виховання та розвитку.

Результати дослідження та їх обговорення. Спорт, фізична культура – одні з найефективніших засобів профілактики захворювань, зміцнення здоров'я, підтримки високої працездатності людини, профілактики психоемоційного напруження, а також морального виховання підростаючого покоління.

У період модернізації дошкільної освіти педагогам ДНЗ дозволено розширювати і поглиблювати мережі освітніх послуг, включаючи в режим дня, крім програмних, ще й інші види занять. Одним з таких нових видів можуть стати різновиди елементів оздоровчого туризму в дитячому садку, який сприятиме фізичному, інтелектуальному, моральному розвитку дитини.

Організація подібної роботи в дитячому садку дозволить поглиблено вирішувати такі завдання освітньої галузі «Фізична культура»:

- розширювати адаптаційні і функціональні можливості дітей шляхом розвитку основних органів і систем організму в ході виконання фізичних вправ;
- удосконалювати природні види рухів і збагачувати руховий досвід (вчитися найпростішим туристським вправам, виконувати рухові завдання педагога з орієнтування в просторі);
- розвивати координаційні здібності і витривалість як основу фізичної підготовки дитини;
- сприяти розвитку психічних процесів і розширювати обсяг знань в галузі фізичної культури і туризму, краєзнавства;
- формувати міжособистісні, зокрема, дружні стосунки дошкільнят в процесі ігрової туристської діяльності, адаптованої до їхніх можливостей.

У процесі вирішення даних завдань вихователь повинен домогтися щоб кожна дитина відчула і полюбила рух, що допоможе їй долучитися до спорту, до здорового способу життя.

Організуючи в ДНЗ прогулянки-походи у природне оточення, необхідно створювати умови для реалізації закладеної організацією дошкільника активності, потреби в самоствердженні, надавати дитині унікальну можливість розвиватися, збагачувати руховий досвід, формувати у дошкільнят навички здорового способу життя.

Під час розробки варіативної програми з даного напрямку можна використовувати елементи рухливих ігор та вправ для забезпечення організованої і самостійної діяльності дітей на привалі і в різних формах фізкультурних занять і туристських розваг. Наприклад, рухлива гра «Ми туристи», яка проводиться під сюжетну розповідь педагога. Також на тривалому привалі, включаються ігри та змагання з туристської тематикою: «Спритний турист», «Болото», «Хто найвлучніший», «Компас», «За азимутом», «Визначити відстань», «По карті, слідам і прикметам», «Вивчити слід», «Пошук зниклої групи», «По невідомому маршруту», «Зустрічний бій», «Прорив оборони і бій в глибині», «По гриби», «Запам'ятати пози».

Згодом, прогулянкам необхідно надати туристського вигляду: придбати туристську палатку, похідну аптечку, компаси, рюкзаки, каремати, що значно підвищить інтерес дітей до туризму.

Спільно зі старшим вихователем, батьками і педагогами ДНЗ можуть бути розроблені одноденні некатегорійні походи або походи вихідного дня з різними виховними і пізнавальними цілями. Сумісні походи наповнюються новим змістом, дозволяють використовувати особистий приклад дорослих у фізичному вихованні дошкільнят. Подібна робота сприяє вивченню педагогами позитивного досвіду сімейного виховання в зміцненні здоров'я дітей і пропаганди його серед батьків вихованців.

Вивчивши психолого-педагогічні розробки по даній темі, ми прийшли до висновку, що туризм – це не просто рекреаційна фізична культура, це більше ніж відпочинок. Туризм в дитячому саду – це школа життя для маленьких вихованців, школа мужності, адже кожен похід вимагає нових знань і умінь як від педагогів, так і від дошкільнят.

Дитячий садок № 370 м. Харкова, вже почав практикувати таку форму занять з дітьми (рис. 1). Основна мета прогулянок-походів – оздоровлення дітей, запобігання гіподинамії, вдосконалення рухових навичок у природних умовах та розвиток загальної витривалості. Вони проводяться починаючи з II молодшої групи. Тривалість прогулянок-походів у II молодшій групі (3-4 роки) – 30-40 хв., середній (4-5 років) – 40-50 хв., старшої (5-6 років) – 50-60 хв.

Висновки

1. Визначено, що дитячий туризм може зарекомендувати себе, як ефективна форма активного відпочинку, яка дозволяє при мінімальних витратах часу, збільшити резерви здоров'я, відновити сили, працездатність, розширити функціональні можливості дитячого організму, збагатити руховий досвід, поповнити обсяг знань в галузі фізичної культури, туризму, краєзнавства.

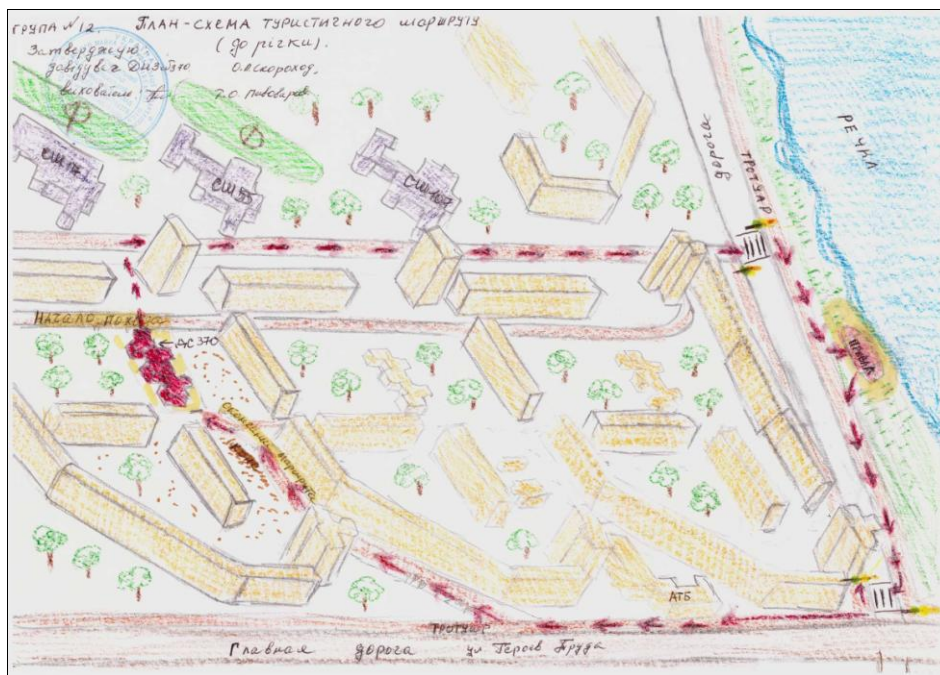

Рис. 1. План-схема туристського маршруту для дітей 3-6 років

2. Цінність дошкільного туризму не обмежується питаннями оздоровлення та фізичного розвитку. Колективні прогулянки сприяють формуванню дитячого колективу, в якому всі поєднані однією метою, де дитина відчуває свою причетність до спільної справи, бачить, яку користь вона приносить. Прогулянки виховують у дітей найважливіші моральні якості, вчать налагоджувати взаємини між членами групи, розвивають у кожній дитині організованість, чуйність, щедрість, доброзичливість. Таким чином, туризм є прекрасним засобом всебічного розвитку особистості дитини.

Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення впливу занять різновидами елементів оздоровчого туризму на морфо-функціональні показники дітей дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочарова Н. И. Туристские прогулки в детском саду [Текст] : Пособ. для практ. работников дошкольн. образов. учреждений / Бочарова Н. И. – М. : АРКТИ, 2004. – 116 с.
2. Водолажская И.А. Программа занятий кружка «Мир вокруг нас» для подготовительных групп детского сада // Туристско-краеведческая деятельность дошкольников и младших школьников. Образовательные программы. Вып. 1. – Омск: Обл. ЦДЮТ, 1996, с. 23-25.
3. Завьялова Т.П. Туризм в детском саду: новые возможности, новые решения: учебно-метод. пос. / Т.П. Завьялова. – Тюмень: Изд-во Тюменского гос. ун-та, 2006. – 201 с.
4. Козлов И.М. Проблемы физического воспитания дошкольников // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. 1996, № 2, с. 11-12.
5. Остапец А.А. Концептуальные положения программы «Школа – окружающий мир» // Краеведо-туристская работа с дошкольниками: Матер. науч.-практ. конф. М., 1995, с. 7-9.
6. Скорынина Г. Юный турист // Дошкольное воспитание. 1999, № 6, с. 61-64.
7. Сулейманов И.И. Система основных понятий теории физической культуры: Учеб. пос. – Тюмень: Вектор Бук, 1999. – 16 с.
8. Шарманова С.Б. Развитие познавательных способностей детей дошкольного возраста в процессе физического воспитания // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка / С.Б. Шарманова, А.И. Федоров. 1998, № 1, с. 50-54.

АНОТАЦІЇ

СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ, ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Мулик К. В.

Харківська державна академія фізичної культури

У статті обґрунтована необхідність розробки методики використання засобів туризму у фізичному вихованні дошкільників, як ефективного способу оздоровлення, виховання та розвитку. Визначено, що дитячий туризм може зарекомендувати себе, як ефективна форма активного відпочинку, яка дозволить при мінімальних витратах часу,

збільшити резерви здоров'я, відновити сили, збагатити руховий досвід, поповнити обсяг знань в галузі фізичної культури, туризму, краєзнавства.

Ключові слова: туризм, дошкільники, оздоровлення, прогулянка.

СПОРТИВНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЙ ТУРИЗМ, КАК СРЕДСТВО ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Мулик Е. В.

Харковская государственная академия физической культуры

В статье обоснована необходимость разработки методики использования средств туризма в физическом воспитании дошкольников, как эффективного способа оздоровления, воспитания и развития. Определено, что детский туризм может зарекомендовать себя, как эффективная форма активного отдыха, которая позволит при минимальных затратах времени, увеличить резервы здоровья, восстановить силы, обогатить двигательный опыт, пополнить объем знаний в области физической культуры, туризма, краеведения.

Ключевые слова: туризм, дошкольники, оздоровление, прогулка.

SPORTS TOURISM AS MEANS OF PHYSICAL TRAINING IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Mulyk E.

Kharkiv State Academy of Physical Culture

In article need of development of a technique of use of means of tourism for physical training of preschool children, as effective way of improvement, education and development is proved. It is defined that children's tourism can prove as effective form of active recreation which will allow at the minimum expenses of time, to increase health reserves, to restore forces, to add to motive experience, to fill up the volume of knowledge in the field of physical culture, tourism, study of local lore.

Keywords: tourism, preschool children, improvement, walk.